

Ergo tam cito concipimus puerum affici privatione gratia...

ARTICULUS VI.

In quo subiectetur originale peccatum?

S. I.

Quibusdam promissis difficultas resolvitur.

Notandum primo, quod aliquid potest esse in alio...

Notandum secundo, peccatum originale posse considerari...

Dico primo, peccatum originale esse in Adamo sicut...

Dico secundo, peccatum originale prius & immediatius...

S. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primo contra primam partem hujus conclusionis...

Respondet cum Cajetano, Antecedens esse verum de...

Sed hac frivola sunt, & vim rationis D. Thomae non...

Ad secundum dicitur, D. Thomam non fecisse comparationem...

Obijcies secundo: Ex D. Thoma hic q. 82. art. 3. Privatio...

Respondet D. Thomam non loqui hic de subiectione...

Confirmatur: Parvulus qui concipitur, prius natura...

maio habita caritatis influente voluntati rectitudinem...

ARTICULUS VII.

An pueri cum solo originali decedentes subeant poenam gehennae...

S. I.

Primitivetur quod apud omnes est certum, & referuntur...

Certum & indubitatum est apud Catholicos, infantes...

Id enim aperte ex Scriptura colligitur, Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit...

In hoc, ut dixi, conveniunt omnes Catholici contra Pelagianos...

Prima asserit parvulos decedentes sine baptismo, & cum solo peccato originali...

Secunda docet parvulos in peccato originali penitus evacuare...

Tertia existimat quod parvuli privantur quidem in poenam peccati originali...

Ultima & vera sententia defendit parvulos in peccato originali decedentes...

nature; & addit quod post diem iudicii illi super faciem...

Ultima & vera sententia defendit parvulos in peccato originali decedentes...

S. II.

Prima sententia rejicitur testimonio Scripturae & Sanctorum Patrum.

Dico primo: parvuli cum solo originali decedentes non subeant poenam gehennae...

Probatum secundo ex Innocentio III. in cap. Majorem 169 extra de baptismo...

Nec te movere debet quod Pontifex ait, animas parvulorum...

Probatum tertio conclusio ex SS. Patribus, qui aperte favent nostrae sententiae...

fionis beate debeatur, non plus incurrit poena, qui cum peccato originali & actuali mortali decedit, quam qui moritur cum solo originali.

296 Respondeo morientem cum peccato originali & actuali simul, mereri plus poena damni intensive quodammodo, quia meretur poenam-damni duplici titulo talis, & poena damni intenditur moraliter, quando ex multiplici titulo tamquam causa totali debetur: quemadmodum ut ait D. Thomas in 4. dist. 18. quaest. 2. art. 3. in fine, magis excommunicatus est qui committit plura & diversa peccata, quorum singulis annexa est major excommunicatio, quamvis quilibet major excommunicatio sit totalis privatio bonorum communium Ecclesiae.

297 Obijcies ultimo: Veniale peccatum, quod levius est originali, in altera vita ponitur poena sensus: Ergo multo magis originale ea poena punietur.

Sed nego consequentiam, & paritatem: nam peccatum veniale, quamvis sit levius originali, est tamen voluntarium voluntate propria, & habet aliquam conversionem & delectationem inordinatam, secus autem peccatum originale: unde cum poena-sensus correspondeat propria voluntati, & conversioni ac delectationi inordinatae, non mirum si illud in altera poena sensus puniatur, istud vero sola poena damni.

§. V.

Refellitur opinio Bellarmini.

Dico secundo, pueros cum originali ex hac vita migrantes, nullo officio dolore, vel tristitia interiori, ob carentiam beatificae visionis. Ita D. Thomas locis supra citatis.

298 Probatur primo ex SS. Patribus: nam Gregorius Nilivus supra relatus ait, quod immatura mors infantium demeretur neque in delictis, & necessitas futurae esse eos, qui se vitare deservunt. Et Augustinus loco supra citato asserit poenam, qua puniunt originale peccatum, omnium misericordiam esse: quod esset falsum, si ratione beatitudinis amissa parvuli dolorem & tristitiam interiorerem sentirent ut enim docet Chrysostomus homil. 24. in Matth. & homil. 47. ad populum Antioch. dolor quem damnati sentiunt ob amissam beatitudinem, major est dolore sensibili ab igne inferni causato.

299 Confirmatur: Augustinus ibidem profiteretur se non auctore asserere, parvulos sine baptismo morientes tanta poena esse plendentes, ut eis non nasci potius expediret: Nam si illi ex amissa beatitudine dolorem & molestiam interiorerem sentirent, melius ipsis esset omnino non esse, cum talis dolor non possit non esse gravis, immo teste Chrysostomo citato, major sit dolore sensibili per poenam sensus incito: Ergo juxta doctrinam SS. Patrum, pueri cum originali ex hac vita migrantes, non afficiuntur dolore aut tristitia interiori ob omnissam beatitudinem.

300 Ratio etiam id suadet: nam ut discit D. Thomas in 2. dist. 83. q. 2. art. 2. Ex hoc quod caret aliquis eo quod suam proportionem excedit, non affigitur: si si recta ratio, sed tantum ex eo quod caret eo ad quod aliquo modo proportionatus fuit. Sicut nullus sapiens homo affigitur de hoc quod non possit volare sicut avis, vel quia non est rex, vel imperator, cum sibi non sit debuit, affigeretur autem, si privaretur eo ad quod habendum aliquo modo appetitum habuit. Quia ergo omnis homo usum liberi arbitrii habens, proportionatus est ad vitam aeternam consequendam, quia potest se ad gratiam preparare, per quam vitam aeternam merebitur: ideo si ab hoc deficiat, maxime erit dolor, quia amittit illud quod suum esse possibile fuit. Evadit autem nunquam fuerunt preparati ad hoc quod vitam aeternam haberent: quia neque eis debebatur ex principio naturae, cum omnem facultatem naturae excedat, nec alius propriis habere poterunt, quibus tantum bonum consequerentur: & ideo nihil omnino debebitur de carentia visionis divinae: immo magis gaudebunt de hoc quod participabunt multum de divina bonitate, & perfectionibus naturalibus.

301 Dices: Tales parvuli habuerunt ad ipsam beatitudinem, proportionem, & ordinationem in Adamo, in quo eorum voluntates interpretative continebantur: Sed hoc sufficit ut de illius iactura doleant: Ergo haec ratio D. Thomas non convincit.

302 Confirmatur: Si quis patrimonio privetur ob parentis delictum, non minus dolet, quam si propria culpa exhaereditur: & tamen tunc patrimonium non fuit in illius potestate, sicut nec culpa parentis: Ergo amissio boni non existentis in subiecti potestate, dolorem rationabilem excitat.

303 Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem: Sapientes enim, qui a passionibus non moventur, sed sola ratione decernunt (cujusmodi erunt pueri illi) non dolent de amissione, vel de non adeptione bonorum, quae sibi gratis promissa sunt, quando per ipsos non fiat quompius ea recipiant: repant enim illa ac si promissa sibi non fuissent. Unde S. Thomas ibidem in 2.

argum. sed contra sic ait: Rationis ratio non patitur ut aliquis parvulus de eo quod in ipso non fuit ut vitaretur, propter quod Seneca probat, quod parvulus in sapientem non cadit: Sed in pueris est ratio recta, nullo actu peccato obligata: Ergo non turbabuntur de hoc quod talem penam (carentiam scilicet visionis Dei) sustinent, quam vitare nullo modo poterunt.

Ad confirmationem, concessa Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Ratio discriminis est, quia ad propriam patrimonium quilibet est ordinatus, habetque naturale jus ad illud: & ideo si aliena, si propria culpa, aliquis exhaereditur, rationabiliter dolet: ad gloriam autem habendam nullum jus praecessit in parvulis, vel si praecessit, dependebat omnino ab intrinseco, & ideo ob amissam beatitudinem non possunt tristari rationabiliter.

Nec displicet quod aliqui Theologi addunt, nimirum 304 admiscei ibi divinae providentiae suavitatem, quae parvulos illos in suo statu sub tranquillitate conservat. Quam providentiae suavitatem quotidie experimur: videmus enim pauperculos frusto panis contentos; & in rigida etiam hyeme, licet feminidos & frigore algentes, alacres tamen & pacatos esse, dum videt nobiles ejusdem naturae, divitiis & deliciis redundantes.

§. VI.

Sententia Catharini confutatur.

Dico tertio: Parvuli cum peccato originali decedentes, post diem iudicii, non erunt beati beatitudine naturali.

Probatur primo conclusio: Beatitudo naturalis non est compossibilis cum averfione a Deo ut conditor naturae; sicut nec supernaturalis cum averfione a Deo ut auctore supernaturali. Atqui parvuli ratione culpae originalis sunt averfi a Deo, nedum ut auctore gratiae, sed etiam ut naturae conditor: tum quia una averfio sine alia nequit subsistere, ut frequentius Theologi docent; tum etiam quia peccatum capitale Adami, quo parvuli tunc inquirunt, utramque averfionem continebat, & consequenter utraque fuit per originem ducta: Ergo non sunt beati beatitudine naturali.

Dices: D. Thomas in 2. dist. 33. q. 2. art. 2. ad 5. ait: 306 Quomodo pueri non baptizati sunt separati a Deo, quantum ad illam conjunctionem qua est per gloriam; non tamen ab eo penitus sunt separati, immo isti conjunguntur per participationem naturalium bonorum, & ita de ipso gaudent potius naturali cognitione & dilectione: Sed cum dilectione naturali non potest stare averfio a Deo ut conditor naturae: Ergo parvuli ratione culpae originalis non sunt averfi a Deo ut auctore naturae.

Respondeo D. Thomam non loqui de dilectione naturali amabili, efficaci, & perfecta, quae sola cum averfione a Deo ut auctore naturae incompossibilis est, sed de dilectione naturali quae fertur in Deum, prout essendi naturale principium, quae cum averfione a Deo ut fine ultimo naturali stare potest, ut patet in Dæmonibus, qui Deum, prout est essendi naturale principium, plerumque seipos diligunt, sicut demonstrat D. Thomas 1. p. q. 60. art. 5. & tamen ab ipso ut fine ultimo tam naturali quam supernaturali averfi sunt.

Probatur secundo conclusio: Parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, manebunt perpetuo inclusi in loco tenebroso, nempe in limbo, eique alligati: Sed cum tali detentione & alligazione stare non potest naturalis felicitas, illa enim omnium bonorum naturalium aggregationem, & omnium malorum & incommoditatum exclusionem importat: Ergo illi parvuli non erunt naturali felicitate beati. Minor patet. Major autem probatur primo ex August. ferm. 14. de verbis Apostoli, ubi expresse docet non esse locum medium inter regnum & infernum; sed parvuli post iudicium non erunt in loco regni, scilicet in caelo empyreo: Ergo erunt in inferno, seu in limbo, qui, ut supra annotavimus, nomine inferni in Scriptura & SS. Patribus nuncupatur.

Confirmatur ex Concilio Florentino supra citato, asserentem 308 animas eorum qui in solo peccato originali, vel naturali actu decedunt, mox in infernum descendere, panis tamen disparibus puniendos: Sed nulla est ratio cur ex eo loco post ultimum magni iudicii diem liberanda sint, cum post hanc vitam non sit locus misericordiae, sed iustitiae; & Eccl. 11. scriptum sit: Ubicumque ceciderit lignum, sive ad Austrum, sive ad Aquilonem, ibi erit; quem locum Hieronymus in commentario & alii communiter exponunt de hominibus, qui in eo statu perpetuo erunt, in quo illos mors invenit: Ergo parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, post diem iudicii in limbo manebunt inclusi, & huic tenebroso loco in perpetuum erunt alligati. Unde Anselmus lib. de conceptu Virgin. c. 22. versus finem, ait: Post diem iudicii nullus erit Angelus aut homo, nisi auctore regno Dei, aut in inferno.

Secundo

Secundo Major principalis suaderi potest ex communi doctrina Theologorum, assensuum quod post universale iudicium omnia elementa suum situm naturalem possidebunt; ita ut ignis supra aerem, aer supra aquam, & haec supra terram sit, terraque aquis omnino coepta maneat. Cum enim (inquunt) aqua initio mundi totam ambit terram, ut natura ejus postulare videbatur, ac deinde iusti Dei in locum unum congregata fuerit; ut supersisteret locus in terra generationi animalium & plantarum, generatione ista cessante cum motu corporum caelestium, ratio ipsa & natura rerum postulat, ut aqua ad locum pristinum revertatur, totamque superficiem terrae cooperiat: Ergo infantes post universale iudicium non habitabunt super faciem terrae, ut docet Adversarii (nisi in aquis ad instar piscium natatae deantur, quod ridiculum est) sed in loco subterraneo & tenebroso inclusi manebunt.

Tertio probatur eadem Major: Ex communi Theologorum sententia iudicium particulare cuiuslibet, & iudicium universale, eandem sententiam continent: Sed animae parvulorum cum peccato originali decedentium, in particulari iudicio destinantur ad limbum: Ergo post universale iudicium in eodem loco manebunt.

Denique suaderi potest conclusio ex duplici inconvenienti & absurdo, quod sequitur ex Catharini sententia: Nam si verum esset quod ipse scribit, parvulos, cum originali peccato decedentes, post diem iudicii non solum carituros omni dolore, tum interno, tum externo, sed etiam fore beatos ac felices, & in quodam veluti terrestri paradiso perpetuo vitam aucturos, plenos sapientia & virtutibus, sua sorte optime contentos, Deum toto corde diligentes & laudantes, Angelorum denique consortio & revelationibus sepe fruantes; si haec, inquam, vera essent, sequeretur in primis illos parvulos in universali iudicio transfusuros de non beatis in beatos beatitudine naturali; cum enim ante illud in tenebroso limbo carcere essent inclusi, beatitudine naturali, quae cum detentione & alligazione ad hunc locum stare nequit, tunc non poterant. Sequeretur deinde illos melioris conditionis esse, quia peccaverunt in Adamo, quam si in puris naturalibus decedissent; non enim tanta bona deberent hominibus in puris naturalibus in infantia decedentibus; unde parvuli illi premium & commodum ex peccato originali referrent: At haec non solum videntur absurda, sed etiam Pelagianorum errori affinia: Ergo &c.

§. VII.

Solentur objectiones.

310 Obijcies primo: Parvuli ob culpam originalem nulla tristitia afficiuntur, ut §. praecedenti ostendimus: Sed si in poenam illius naturalis felicitate privarentur, non possent non tristari de eius privatione; cum eam ut sibi possibilem cognoscerent: Ergo ob culpam originalem non privantur naturali beatitudine.

311 Respondeo, concessa Majori, negando Minorem: nam licet demus quod parvuli cognoscant naturalem beatitudinem, ut sibi possibilem, non tamen cognoscunt se fuisse ad illam ordinatos, cum ordinatio ad aeternam felicitatem naturalem non sit homini ab intrinseco debita, sed ex gratuita Dei voluntate proveniat: nullus autem, si sit recte ratio, alligatur ex hoc quod caret aliqua perfectione sibi indebita, & ad quam ab intrinseco, & ex ipsa natura non est ordinatus, ut docet D. Thomas loco supra citato.

312 Obijcies secundo: Deus in resurrectione non obstant culpa originali, concedit infantibus plura dona gratuita, ut immortalitatem, impassibilitatem, & quantitatem seu magnitudinem quam habituri essent, si ad aeternam aetatem pervenissent: Ergo non denegabit illis naturalem beatitudinem.

Sed nego consequentiam, & paritatem: nam dona illa non sunt cum peccato originali incompossibilia, naturalis autem beatitudo cum illo stare non potest, quia, ut in prima probatione dicebamus, beatitudo naturalis importat conversionem in Deum, ut auctorem naturae, peccatum vero originale a Dio nedum ut auctore gratiae, sed etiam ut conditor naturae avertit, ut ibidem ostendimus.

313 Obijcies tertio contra secundam probationem nostrae conclusionis: Si parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, manerent post diem iudicii perpetuo inclusi in limbo, eique alligati, poenam sensus paterentur: Sed hoc dici nequit, ut §. 2. hinc ostendimus: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: nam ut docuimus in tractatu de Angelis disp. 14. art. 2. poena sensus, quam daemones & animae separate patiuntur, est per alligationem ad ignem: Ergo si parvuli limbo alligati sint, poena sensus torquebuntur.

314 Respondeo primo negando sequelam Majoris, ad cu-

jus probationem, distinguo Antecedens: poena sensus, quam daemones & animae separate patiuntur, est per alligationem ad ignem, ut active detinentem spirituales substantias, & occupantem contrarie, concedo Antecedens: solum ut formaliter locantem, nego Antecedens, & Consequentiam. Nam parvulorum animae, etsi in limbo detineantur ut formaliter locatae, non tamen contrarie occupantur ab illo ne Deum videant, nec active detinentur a tali loco, sed a Deo negante concursum ad exendum, & ideo non sustinent poenam sensus, qua ab igne cruciantur daemones & animae adultorum, quae consistit non in hoc quod ignis locet formaliter, sed in eo quod contrarie occupet, & active detineat. Solutio est D. Thomae qu. 26. de verit. art. 1. ad 11. ubi sic ait: Dicendum quod in pueris propter defectum gratiae est sola carentia divinae visionis, sine aliquo contrario impediendo active; sed damnati inferno non solum privantur divina visione propter defectum gratiae, sed impediuntur quasi per contrarium, per hoc quod circa poenas corporales occupantur. Ponderanda sunt illa verba, sine aliquo contrario impediendo active, quibus aperte indicatur, parvulorum animas non pati poenam sensus, quam damnati sustinent in inferno, quamvis detineantur in limbo, quia locus iste non detinet active animas parvulorum, ignis autem active detinet & contrarie occupat animas adultorum & daemones. Ignis ergo cruciat, non quia locat (quod illi naturaliter convenit) sed quia active detinet animas in se locatas, ut divinae iustitiae instrumentum: limbus autem non torquet animas parvulorum, quia solum habet illas locare, non active detinere, nec occupare contrarie.

Secundo cum eodem Sancto Doctore ibidem in resp. ad 5. dici potest; quod etsi animae parvulorum in peccato originali decedentium detineantur in limbo, eique alligantur: ex hoc tamen nullam poenam sensus patiuntur, quia non apprehendunt illum locum, & talem detentionem & alligationem, ut sibi disconvenientem, & nocivam; subindeque ex illa non tristantur, nec ei reluctant: e contra vero daemones, & animae adultorum, poenam sensus patiuntur ab igne tartareo cui alligantur, quia cum talem alligationem apprehendant ut nocivam, & ipsorum libertati contrariam & disconvenientem, ex ea valde tristantur & affliguntur, ut eleganter explicat Cajetanus tomo 3. opus. in oratione de hac materia, habita coram Julio II. Summo Pontifice.

§. VIII.

Corollaria notata digna.

EX dictis in hoc titulo habetur in primis, infantes 315 cum peccato originali ex hac vita migrantes, nulla poena positiva puniendos esse, sed tantum poenis privativis, carentia scilicet gloriae, & beatitudinis naturalis, absque eo quod ex duplici illa privatione dolorem aliquem infernum seu tristitiam patiuntur.

Habes etiam ex dictis, tales parvulos futuros quoad 316 corpora integros; nec aliqua perfectione corpori naturaliter debita carituros, subindeque eos in generali resurrectione accepturos a Deo quantitatem seu magnitudinem, quam habituri essent, si ad aeternam aetatem pervenissent, ut de omnibus etiam damnatis adultis docet D. Thomas in 4. dist. 44. q. 3. art. 1. quaestione. 1. & probat ex eo quod corporum resurrectio esset opus divinae virtutis, Dei autem perfecta sunt opera.

Colliges tertio, illos parvulos post resurrectionem fore 317 immortales & incorruptibiles, non quidem ab intrinseco, sed ab extrinseco, ratione divinae providentiae & iustitiae, quae illorum resurrectionem ac reunionem animae cum corpore ordinabit ad hoc ut totum suppositum, quod originale culpam contraxit, poenam aeternam damni sustineat; ex hoc enim solo sine immortalitate donabuntur, illis etiam competet impassibilitas, non ratione dotis, qua corpora Beatorum fruuntur, nec ex defectu potentiae ad patiendum, ut docet D. Thomas qu. 5. de malo artic. 2. ad 5. sed ex defectu exterioris agentis: nam post resurrectionem nullum corpus aget in alterum ad corruptionem inducendam, sed solum erit actio ad patiendum ex ordinatione divinae iustitiae; & quia parvulorum corporibus non debetur poena sensibilis, nullum corpus aget in illa.

Inferes quarto, quod illi parvuli erunt impeccabiles 318 non ab intrinseco ratione alicujus supernaturalis doni, sed ab extrinseco, nempe ex Dei providentia, subtrahente concursum ad omne materiale peccati, ratione status in termino: in quo ut ait D. Thomas qu. 5. de malo art. 3. in corp. non mutatur voluntas a dispositione quam habuit in via, atque adeo cum infantis mortui ante rationis usum, nullum inordinatum dispostionem actualem habuerint, ad suam Dei providentiam spectat, ut non finat illos post mortem in affectus inordinatos prorumpere.

Infe-

119 Interes quinto, quod anime illorum parvulorum aliqua...

Interes ultimo, quod illi parvuli Deum naturae auctorem...

DISPUTATIO VIII.

De effectibus peccati.

Ad quaestionem 85. & duas sequentes.

Postquam Divus Thomas egit per plures quaestiones de...

ARTICULUS I.

An inclinatio naturalis ad bonum minuetur, vel totaliter...

Suppono primo, naturae rationali, ex eo quod rationalis...

Suppono secundo, inclinationem illam esse duplicem: unam...

Suppono tertio, dupliciter fieri posse ut inclinatio alicujus...

Dico, primo, inclinationem naturalem hominis ad bonum...

Probatur etiam conclusio ratione. Et in primis quod inclinatio...

impeditur ne de facili feratur ad bonum honestum, & rationi...

Hec ratio solum procedit de peccato actuali, quod in aliquo...

Confirmatur: Peccatum originale auferendo iustitiam originalem...

Dico secundo: Per peccatum, sive originale, sive actuale...

Hinc sequitur, quod in ipsis etiam damnatis maneat naturalis...

Notest etiam suaderi conclusio hac ratione, quam in eodem...

Argumenta, quae contra has conclusiones fieri solent...

ARTICULUS II.

Utrum mors, morbi, & cetera alia miseria corporales sint...

Ratio dubitandi est primo: Quia mors est homini naturalis...

Confirmatur: sicut Adamo post peccatum dixit Deus: pulvis es...

Secundo: Sublata causa tollitur effectus: At sublato penitus...

Tercio: Causa aequalis aequalem producit effectum: Sed culpa...

Dico, mortem, & alias erumnas quae patiuntur in hac vita...

Probatur primo conclusio ex Scriptis: dicitur enim Sapientia...

Probatur secundo ex SS. Patribus: Augustinus enim lib. de peccato...

Probatur tertio ex Tridentino sess. 5. decreto de peccato...

Denique suadetur conclusio ratione: Licet mors, morbi, & alia...

Ex quo patet solutio ad primum argumentum in ratione dubitandi...

per peccatum Adami iustitiam fecimus illius doni gratia...

Et hinc patet etiam responsio ad Confirmationem: licet enim...

Ad secundam respondeo veram esse Majorem de causa per se...

Ad tertium similiter distinguo Majorem: causa aequalis aequalem...

ARTICULUS III.

Quid sit macula peccati, seu peccatum habituale personale?

S. I.

Praemittuntur quae abud omnes sunt certa, & referuntur sententiae.

Suppono primo, ex peccato praterito relinqui quamdam inaequalitatem...

Hanc rationem confirmat & magis illustrat S. Doctore hic q. 86. art. 1. resp. ad 2.